

Namdalseid og Osen beitelag
Steindalsveien 917
7740 STEINSDALEN

Vår dato: 03.08.2018
Vår ref.: 2018/14157

Deres dato: 03.08.2018
Deres ref.:

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på en bjørn i Namdalseid, Flatanger og Osen kommuner

Namdalseid og Osen beitelag har søkt om skadefelling av bjørn innenfor deres beiteområde, som er Namdalseid, Flatanger og Osen kommuner. Bakgrunnen for søknaden er to lam dokumentert tatt av bjørn ved Eidbyggskardvatna rett øst for Beingårdsheia i Flatanger kommune. Med bakgrunn i at de dokumenterte skadene er ca. en uke gamle avslår Fylkesmannen søknaden. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi viser til muntlig søknad fra Namdalseid og Osen beitelag v/Hans Petter Hestmo om morgenen fredag den 3. august 2018, der han på vegne av beitelaget søker om skadefellingstillatelse på en bjørn. Bakgrunnen for søknaden er to lam dokumentert tatt av bjørn ved Eidbyggskardvatna i Flatanger kommune. Den muntlige søknaden ble fulgt opp med en skriftlig søknad i e-post samme dag kl. 11:50.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmlpost@fylkesmannen.no

Besøksadresse:
Steinkjer: Strandveien 38
Trondheim: Prinsensgt 1
www.fylkesmannen.no/trondelag

Telefon:
74 16 80 00
Org.nr.:
974 764 350

Saksbehandler:
Inge Hafstad
Telefon:
+47 74 16 80 66

- c) *Potensialet for fremtidige skader*
 d) *Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*”

Betingende fellingstillatelser

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltsregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne kvoten ble fylt med felling av 1 bjørn i Lierne 16. juni 2018. Fylkesmannen ble varslet om fellingen 17. juni kl. 00:03. Miljødirektoratet ble varslet umiddelbart etter at fellingen var kjent for Fylkesmannen. Og direktoratet bekreftet at det ville bli gitt en tilleggskvote på 2 dyr med umiddelbar virkning. Av denne tilleggskvoten er det felt 1 bjørn. Gjenværende betinget kvote for region 6, 7 og 8 er følgelig 1 bjørn.

Politiske og forvaltningsmessige føringer

Det nasjonale bestandsmålet for bjørn ble etter behandling av rovviltforliket (Representantforslag 163 S (2010-2011) satt til 13 årlige ynglinger, jf. rovviltforskriften § 3. Bestandsmålet for region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag) er satt til 3 årlige ynglinger av bjørn.

Følgende fremgår av rovviltforliket;

«Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. (...)

Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.(...)

2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. (...) I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet (...)»

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 6

Det er utarbeidet en forvaltningsplan for rovvilt i region 6 – Møre og Romsdal og Trøndelag. Gjeldende plan ble vedtatt av Rovviltnemnda 22. mars 2018. Forvaltningsplanen definerer hvilke deler av regionen forvaltningsmålet skal søkes oppnådd. Av forvaltningsplanen for rovvilt i region 6 er følgende område definert som forvaltningsområde for bjørn:

«Trøndelag: Avgrenset av Nordlandsgrensen i nord, riksgrensen mot Sverige i øst, E6 i vest og Jørstadelva, Imsa og vassdraget (Grønningen, Skjelbreid, Holden) sørøstover til riksgrensen i sør. Fra det punktet Imsa krysser veien innover til Grønningen følger grensen veien. Grensen går på østsiden av vassdraget»

Brev fra statsråden

Det fremgår i brev fra Klima- og Miljøministeren 28. april 2014 at det skal være en tydeligere soneforvaltning.

«Et tydelig skille mellom soner skal innebære at vi skal ha lav terskel for tillatelse til uttak av rovdyr som har gjort eller forventes å gjøre skade i prioriterte beiteområder. (...) I prioriterte yngleområder for rovdyr skal terskelen for å tillate uttak av rovdyr være tilsvarende høy, og beitenæringen og andre interesser skal der tilpasse seg rovdyrenes tilstedeværelse.»

Bestandsstatus

Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2018 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017.

Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA-dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket.

I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på sju bjørner i region 6. Dette utgjør den høyeste avgangen av bjørn i regionen de seks siste årene. Rett nok er to av dyrene årsunger, som uansett har stor dødelighet og slik vil påvirke bestanden mindre. Men det er også for første gang i seksårsperioden felt en voksen bjørnebinne som vil ha direkte effekt på bestandsutviklingen.

Miljørettslige prinsipper

Fylkesmannen har ikke gjort noen nærmere vurdering av de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens kapittel II, eller vurdert bestandsmessige konsekvenser av et eventuelt uttak av bjørn i denne saken. Dette da det her treffes vedtak om avslag på søknader om skadefelling av bjørn, med bakgrunn i rovviltforskriften § 9. Det forventes ikke at disse avslagene vil ha noen påvirkning på naturmangfoldet.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional

forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det aktuelle området ligger Namdalseid, Flatanger og Osen kommuner. Området ligger utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i region 6, og defineres som et prioritert beiteområde i forvaltningsplanen. I dette området slippes det et betydelig antall sau og lam på utmarksbeite, og området vurderes av den grunn som et viktig beiteområde, og potensialet for fremtidig skader er til stede hvis bjørnen fortsatt befinner seg i beiteområdet. Det er påvist to lam dokumentert tatt av bjørn for ca. en uke siden, samt et kadaver drept av bjørn 25. mai. Skadenes omfang og utvikling tilsier at det ikke gis skadefellingstillatelse. Beitelaget har tidligere i beitesesongen fått innvilget midler til kortvarig intensivt tilsyn i forbindelse med at ei søye ble dokumentert tatt av bjørn i Fagerdalen i Namdalseid kommune i slutten av mai.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor yngleområdet er svært høy. Området hvor de skadene er oppstått befinner seg i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen skal i utgangspunktet være lav for å innvilge søknader om skadefellingstillatelser.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved helt ferske skader er terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelser derfor lavere enn ved eldre skader, som i dette tilfellet. Fylkesmannen finner ikke grunnlag for å iverksette skadefellingsforsøk i det aktuelle området på nåværende tidspunkt. Fylkesmannen er imidlertid innstilt på å bidra med midler til beitelaget for intensivt tilsyn i skadeområdet. Hvis tilsynet avdekker ytterligere og ferskere skader, vil Fylkesmannen vurdere søknaden om skadefellingstillatelse på nytt.

Denne søknaden er fra beitelaget. Fylkesmannen kan rent formelt gi en fellingstillatelse til et beitelag, men anbefaler at beitelaget tar kontakt med kommunen hvis det blir aktuelt å søke på nytt. Hvis det er kommunen som står som søker, og fellingsforsøk gjennomføres av kommunalt og/eller interkommunalt fellingslag har personell i fellingslaget krav på godtgjøring for fellingsforsøket. Personell tilknyttet et fellingslag i regi av et beitelag har ikke krav på godtgjøring.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen finner ikke grunnlag for å iverksette skadefellingsforsøk i det aktuelle området på nåværende tidspunkt. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved helt ferske skader er terskelen for å innvilge søknader om

skadefellingstillatelser derfor lavere enn ved eldre skader, som i dette tilfellet. Fylkesmannen er imidlertid innstilt på å bidra med midler til beitelaget for intensivt tilsyn i skadeområdet. Hvis tilsynet avdekker ytterligere og ferskere skader, vil Fylkesmannen vurdere søknaden om skadefellingstillatelse på nytt. På bakgrunn av det ovenfor nevnte avslår Fylkesmannen søknad om skadefelling av bjørn i Namdalseid, Flatanger og Osen kommuner.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
Seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Inge Hafstad
Seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:			
Osen kommune	Rådhusveien 13	7740	STEINSDALEN
Midtre Namdal samkommune	Postboks 333 Sentrum	7801	NAMSOS
Flatanger kommune	Lauvsneshaugen 25	7770	FLATANGER